

Zakład Historii XIX wieku Instytutu Historii i Archiwistyki UMK w Toruniu
oraz
Pracownia Historii Pomorza i Krajów Bałtyckich Instytutu Historii Polskiej Akademii
Nauk

zapraszają na konferencję naukową

Modernizacja-Polskość-Trwanie
Spoleczne, kulturowe i polityczne aspekty aktywności Polaków na przełomie
XIX i XX wieku

Toruń 16 – 17 października 2014 r.

Czwartek, 16 października

Miejsce obrad: Collegium Humanisticum, Sala Rady Wydziału Nauk Historycznych (C.039)

9:00 – Otwarcie obrad

Kierownik Zakładu Dziejów Pomorza IH PAN prof. dr hab. Jerzy Dygdała

Dyrektor Instytutu Historii i Archiwistyki UMK prof. dr hab. Jacek Wijaczka

Moderator: prof. dr hab. Edmund Kizik

9:40 – 10:00 prof. dr hab. Szczepan Wierchosławski (UMK – IH PAN), *Zabory – geneza polskiej nowoczesności*

10:00 – 10:20 dr hab. Agnieszka Zielińska (UMK), *Rewolucja cywilizacyjna i demograficzna na przełomie XIX i XX wieku na przykładzie miast zaboru pruskiego*

10:20 – 10:40 dr Tomasz Rembalski (UG), *Tradycje narodowe i stanowe w świadomości przedstawicieli drobnej szlachty na Kaszubach oraz oceny pruskiej administracji na przełomie XIX i XX wieku*

10:40 – 11:10 – Przerwa kawowa

11:10 – 11:30 dr Tomasz Krzemiński (IH PAN), „*Co więc u nas rozumieć należy przez słowo lud*” – *niższe warstwy społeczeństwa polskiego zaboru pruskiego na przełomie XIX i XX wieku wobec problemów modernizacji*

11:30 – 11:50 dr hab. Tomasz Łaskiewicz (IH PAN), *Środowiska ziemiańskie na Pomorzu wobec przemian społecznych i politycznych po I wojnie światowej*

11:50 – 12:10 – Dyskusja

12:10 –14:00 – Przerwa obiadowa (obiad 12:45 Wydział Prawa i Administracji UMK w Toruniu, ul. Władysława Bojarskiego 3)

Moderator: dr hab. Jędrzej Chumiński, prof. UE

14:00 – 14:20 prof. dr hab. Edmund Kizik (IH PAN – UG), *Budownictwo kościelne (katolickie) w rejencji gdańskiej z końca XIX i XX wieku jako przejaw aktywności narodowej*

14:20 – 14:40 mgr Janusz Dargacz (UG), *Nadzór policji pruskiej nad polskimi letnikami w Sopocie na przełomie XIX i XX wieku*

14:40 – 15:00 mgr Jerzy Mateusz Janiec (Bydgoszcz), *Modernizacja przemysłu maszynowego i polskość w oczach polskiego inżyniera – konstruktora pracującego w Kugelfallmühle von Hermann Löhnert Bromberg w czasach „złotego wieku” (1910-1913). Kwestia trwania*

15:00 – 15:20 mgr Radosław Bugowski (UMK), *Kariera zawodowa Władysława Katafiasa, toruńskiego producenta rowerów i rzeczoznawcy samochodowego*

15:20 – 15:40 mgr Jakub Zapala (UW), *Między cechami a Rzeczypospolitą Kooperatywną. Wybrane zagadnienia polskiej myśli o modernizacji przez samoorganizację*

15:40 – 16:00 – Dyskusja

18:30 - Kolacja (Zajazd Staropolski, ul. Żeglarska 10)

Piątek, 17 października

Moderator: prof. dr hab. Andrzej Romanow

10:00 – 10:20 dr Tomasz Dziki – (Archiwum Państwowe w Toruniu, oddział we Włocławku), *Polacy w administracji rosyjskiej Królestwa Polskiego szczebla gminnego*

10:20 – 10:40 dr Mariusz Kulik (IH PAN), *Dylematy lojalności - służba Polaków w armii rosyjskiej w XIX wieku*

10:40 – 11:00 dr Agnieszka Janiak-Jasińska (UW), *Ku nowoczesnym stowarzyszeniom zawodowym – organizacje pracowników biurowo-handlowych w Królestwie Polskim przełomu XIX i XX wieku*

11:00 – 11:30 – Przerwa kawowa

11:30 – 11:50 dr Aneta Bołdyrew (UŁ) / dr Joanna Sosnowska (UŁ), *Alkoholicy i abstynenci w Królestwie Polskim na przełomie XIX i XX wieku*

11:50 – 12:10 dr Iłona Zaleska (UMK), *Duchowieństwo katolickie w Królestwie Polskim wobec nowych wyzwań przełomu XIX i XX wieku*

12:10 – 12:30 – Dyskusja

12:30 – 14:00 – Przerwa obiadowa (obiad 12:45 - Wydział Prawa i Administracji UMK w Toruniu, ul. Władysława Bojarskiego 3)

Moderator: Prof. dr hab. Bolesław Hajduk

14:00 – 14:20 dr hab. Przemysław Olstowski, prof. IH PAN (IH PAN), *"Romantyczna reakcja przeciw zbyt materialistycznemu pozytywizmowi". Związek Młodzieży Polskiej ZET – tajna trójzaborowa organizacja w kraju i na wychodźstwie (1886-1918)*

14:20 – 14:40 dr Aneta Niewęglowska (UMK), *„...kobiety zapewne mniej potrzebują posiadać umiejętności niż mężczyźni, nauki nie celem ale ozdobą być powinny...”*. *Poglądy na temat kształcenia kobiet w Królestwie Polskim w dziewiętnastym stuleciu.*

14:40 – 15:00 mgr Dorota Grabowska (UMK), *Aktywność patriotyczna nauczycielstwa z zaboru austriackiego w świetle źródeł pamiętnikarskich*

15:00 – 15:20 dr hab. Beata Konopska (Instytut Geodezji i Kartografii w Warszawie), *Polska kartografia urzędowa (tj. map wykorzystywanych do celów gospodarczych) w okresie międzywojennym*

15:20 – 15:40 dr hab. Jędrzej Chumiński, prof. UE (UE we Wrocławiu), *PRLowska modernizacja – fakty i mity*

15:40 – 16:00 – Dyskusja

16:00 – Podsumowanie obrad

Opiekunowie nauki konferencji:

Prof. dr hab. Jerzy Dygdała

Dr hab. Magdalena Niedzielska, prof. UMK

Prof. dr hab. Szczepan Wierchosławski

Sekretarze nauki:

- dr Tomasz Krzemiński
- dr Aneta Niewęglowska
- dr Ilona Zaleska

Konferencja pod honorowym patronatem Marszałka Województwa kujawsko-pomorskiego Piotra Calbeckiego. Finansowana ze środków Uniwersytetu Mikołaja Kopernika oraz Instytutu Historii PAN przy wsparciu Urzędu Marszałkowskiego województwa kujawsko-pomorskiego.

